

การพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อสุขภาวะของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

สมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่สอง

ได้พิจารณารายงานเรื่อง การพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมเพื่อสุขภาวะของเด็ก เยาวชน และครอบครัว¹

ตระหนัก ต่อสุขภาวะของเด็ก เยาวชน และครอบครัวว่ามีผลต่ออนาคตของประเทศชาติ ซึ่งขึ้นอยู่กับศักยภาพของครอบครัวและสังคมในการดูแลเด็กและเยาวชนทั้งเด็กและเยาวชนทั่วไป และเด็กและเยาวชนที่ต้องการการปกป้องเป็นพิเศษ ได้แก่ กรณีกำพร้า กรณีถูกทอดทิ้ง กรณีถูกทำร้ายทารุณ กรณีถูกล่วงเกินทางเพศ กรณีที่เกี่ยวข้องกับสารเสพติด กรณีเร่ร่อน กรณีค้ามนุษย์ กรณีพิการ แรงงานเด็ก และเยาวชน กรณีเด็กและเยาวชนในกระบวนการยุติธรรม กรณีพลัดถิ่น กรณีชาวเขา กรณีในชุมชนแออัด กรณีไร้สัญชาติ กรณีลูกแรงงานก่อสร้าง กรณีที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติหรือสารพิษอันตราย และกรณียากจน รวมทั้ง เด็กและเยาวชนกลุ่มต่างๆ เช่น กรณีที่มีโรคประจำตัวและปัญหาสุขภาพ กรณีที่มีผู้ปกครองติดสารเสพติด กรณีติดเกม เป็นต้น ให้เจริญเติบโตและมีพัฒนาการทั้งด้านกาย จิต สังคมและด้านปัญญา อย่างเหมาะสมเต็มศักยภาพ

รับทราบ ว่าปัจจุบันเด็กและเยาวชนไทยส่วนหนึ่งประสบความสำเร็จนำความภาคภูมิใจสู่ประเทศชาติในหลายด้าน อย่างไรก็ตามยังมีเด็กและเยาวชนไทยอีกเป็นจำนวนมากที่เจริญเติบโตและมีพัฒนาการที่ไร้ทิศทาง อาทิเช่น ปัญหาด้านสุขภาพโภชนาการทั้งเกินและขาด ปัญหาพฤติกรรมทางสังคม ได้แก่ มีภาวะซึมเศร้าและมีอัตราการฆ่าตัวตายที่สูงขึ้น รวมถึงปัญหาการเสพยาเสพติด นอกจากนี้ยังพบว่าวัยรุ่นมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศเพิ่มมากขึ้น โดยมีปัจจัยหลักมาจากภาวะความอ่อนแอด้านต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน ทั้งพลังตัวตน พลังครอบครัว พลังสร้างปัญญา พลังเพื่อนและกิจกรรม และพลังชุมชน

รับทราบ ว่ามีข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมครอบครัวจากสมัชชาครอบครัวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒

มีความกังวล ถึงแม้ว่ารัฐได้ออกกฎหมายนโยบายและพระราชบัญญัติต่างๆ และมีหน่วยงานองค์กรจากภาคส่วนต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดกลไกการทำงานและมีจุดแข็งบางประการในการดำเนินการในด้านการปฏิบัติต่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว แต่ยังคงมีปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นกับเด็ก เยาวชน และครอบครัวอย่างต่อเนื่องและทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น

ศรัทธา ต่อทุนทางวัฒนธรรมของสังคมไทยที่จะพัฒนาและแก้ปัญหาของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ซึ่งมีความซับซ้อนได้ หากมีการพัฒนากลไกให้เกิดนวัตกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ในเชิงบูรณาการเด็ก เยาวชนและครอบครัวโดยใช้ความรู้เป็นฐาน มีการปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้อง และจัดกระบวนการที่มี

¹ เอกสาร สมัชชาสุขภาพ ๒/หลัก ๑

ประสิทธิภาพในการหลอมรวมให้สังคมทุกภาคส่วนเข้ามาเรียนรู้และดำเนินการพัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน เพื่อสร้างสุขภาวะให้เด็ก เยาวชนและครอบครัวไทย

จึงมีมติดังต่อไปนี้

๑. ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เร่งรัดการจัดทำร่างพระราชบัญญัติ ส่งเสริมครอบครัว

๒. ขอให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นเจ้าภาพหลัก ดำเนินการ แต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงยุติธรรม กระทรวงแรงงาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์กรที่ทำงานด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ และ ตัวแทนเด็กและเยาวชนจากสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย เพื่อ

๒.๑ ทำการศึกษาวิจัยกลไกและรูปแบบ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ทั้งในระดับประเทศและ ระดับจังหวัด รวมทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนของกลไกการสร้างเสริมสุขภาวะของเด็ก เยาวชนและครอบครัว

๒.๒ พัฒนาให้เกิดนวัตกรรมกลไกการขับเคลื่อนอย่างมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพของเครือข่าย ด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว

๒.๓ จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย และยุทธศาสตร์การพัฒนาสุขภาวะเด็ก เยาวชน และ ครอบครัวที่มีประสิทธิผล โดยให้นำความเห็นและข้อเสนอจากสมัชชาสุขภาพแห่งชาติครั้งที่ ๒ มา ประกอบการพิจารณา และนำเสนอเข้าสู่กระบวนการพิจารณาระเบียบวาระของสมัชชาสุขภาพแห่งชาติ ครั้งที่ ๓

ทั้งนี้การดำเนินการตามข้อ ๒.๑ - ๒.๓ มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกระดับอย่าง กว้างขวาง

๓. เห็นชอบต่อข้อเสนอของสมัชชาครอบครัวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ และขอให้รัฐบาลเร่ง ดำเนินการตามข้อเสนอดังกล่าว พร้อมทั้งขอให้สนับสนุนกระบวนการสมัชชาครอบครัวแห่งชาติ เป็นกลไก นโยบายสาธารณะเพื่อการผลักดันการป้องกัน แก้ไขปัญหา และส่งเสริมการพัฒนาสุขภาวะของเด็ก เยาวชนและครอบครัว